

Na osnovu člana 185. stav 1. tačka e) i člana 198. Zakona o tržištu vrijednosnih papira («Službene novine Federacije BiH», br. 85/08 i 109/12), člana 2. Zakona o Registru vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», br. 39/98, 36/99 i 33/04), člana 24. stav 2. Pravilnika o ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira («Službene novine Federacije BiH», broj 31/09), člana 24. stav 4. Pravila Registra vrijednosnih papira u Federaciji BiH broj: 04-2-NO- XXVII-4524/09 od 16.09.2009. godine i člana 45. Statuta Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», broj 26/09), na prijedlog Uprave Registra vrijednosnih papira, Nadzorni odbor Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine na 16. sjednici Nadzornog odbora održanoj dana 21.02.2013. godine donio je

U P U T S T V O
O NAČINU FORMIRANJA I USLOVIMA KORIŠTENJA SREDSTAVA FONDA
SIGURNOSTI ZA OBAVLJANJE POSLOVA OBRAČUNA I PORAVNANJA SA
VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA

1. Ovo uputstvo uređuje način formiranja, uslove korištenja sredstava i postupak i način utvrđivanja visine naknade koju član sistema obračuna i poravnanja Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Registar) uplaćuje u Fond sigurnosti (u daljem tekstu: Fond) za obračun i poravnanje poslova zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu, te postupak i način upotrebe sredstava Fonda.

2. Fond se osniva u svrhu osiguranja uslova za ispunjenje obaveza na osnovu poslova sa vrijednosnim papirima zaključenim na berzi i drugom uređenom javnom tržištu.

Sredstva Fonda koriste se za podmirenje obaveza članova Registra kada na njihovim računima nema dovoljno sredstava, ukoliko svoje obaveze ne izvrše u roku utvrđenom Pravilima i Uputstvima Registra.

Sredstva Fonda ne mogu se koristiti u druge svrhe.

3. Fond čine uplate članova Registra koji koriste usluge obračuna i poravnanja.

Svaki član sistema Registra, sredstvima uplaćenim u Fond solidarno garantuje / jamči za ispunjavanje obaveza iz zaključenih poslova s vrijednosnim papirima na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu.

4. Predmet solidarnog jemstva iz tačke 3. ovog uputstva su obaveze članova sistema Registra iz zaključenih poslova s vrijednosnim papirima za koje Registar obavlja poslove obračuna i poravnanja u skladu sa Pravilima Registra i posebnim Uputstvom za poslove obračuna i poravnanja u okviru prijenosa po osnovu poslova zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu.

5. Način obračuna visine naknade za pojedinog člana sistema Registra u Fond regulisana je Metodologijom obračuna visine naknade članova sistema Registra u Fond sigurnosti, koja čini sastavni dio ovog uputstva i nalazi se u prilogu istog.

6. Za ispunjavanje obaveza iz tačke 3. ovog uputstva, svaki član sistema Registra, obezbjeđuje novčana sredstva i uplaćuje ih u Fond na poseban račun Registra otvoren kod Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Sredstvima Fonda i bankarskom garancijom iz tačke-8. stav 2. ovog Uputstva, upravlja Registar na način utvrđen ovim uputstvom.

7. Pojedini član sistema Registra u Fond uplaćuje osnovnu uplatu koja se sastoji iz fiksnog i varijabilnog iznosa, te dodatnu uplatu.

Visinu osnovne uplate pojedinog člana sistema Registra u Fond, Registar utvrđuje u fiksnom iznosu od 5.000,00 KM (u daljem tekstu: fiksni iznos osnovne uplate) i varijabilnom iznosu koji se utvrđuje na osnovu obima i vrijednosti obaveza iz zaključenih poslova na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu u prethodnom tromjesečju člana sistema Registra (u daljem tekstu: varijabilni iznos osnovne uplate). Pored osnovne uplate u fiksnom i varijabilnom iznosu, član sistema Registra u Fond uplaćuje i dodatnu uplatu, koja se utvrđuje na osnovu obima i vrijednosti obaveza iz zaključenih poslova na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu pojedinog člana sistema Registra u prethodnom mjesecu (u daljem tekstu: dodatna uplata).

8. Uplata sredstava osnovne uplate vrši se u novcu.

Uplata sredstava dodatne uplate vrši se u novcu ili osiguranjem plative bankarske garancije na ime Registra, izdate od strane ovlaštene banke depozitara člana sistema Registra, koja se realizuje na prvi pismeni zahtjev Registra (u daljem tekstu : bankarska garancija).

Uplata sredstava za Fond iz st. 1. i 2. ove tačke, odnosno osiguranje bankarske garancije iz stava 2. ove tačke, mora se izvršiti najkasnije dva radna dana po prijemu u članstvo sistema Registra, odnosno za postojeće članove sistema u Registru, najkasnije u roku od dva dana od dana donošenja ovog uputstva.

9. Registar može predložiti izmjenu metodologije obračuna visine naknade za članove sistema Registra u Fond, s tim da je dužan prijedlog izmjene metodologije dostaviti svim članovima sistema Registra 15 (petnaest) dana prije primjene nove metodologije obračuna, radi dostavljanja primjedbi, prijedloga i sugestija.

Registar će izvršiti izmjenu metodologije obračuna saglasno stavu 1. ove tačke, ako utvrdi:

- da se bitno promijenio obim i vrijednost zaključenih poslova članova sistema Registra,
- da pojedini član sistema Registra, po dospelosti obaveza ne ispunio obaveze plaćanja iz zaključenih poslova.

Obračunski period za koji Registar vrši obračun visine osnovne uplate za članove sistema Registra u Fond je tri mjeseca, a obračunava se prvi radni dan po isteku tromjesečja (prvi radni dan u januaru, aprilu, julu i oktobru).

Obračunski period za koji Registar vrši obračun visine dodatne uplate za članove sistema Registra u Fond je jedan mjesec, a obračunava se prvi radni dan po isteku mjeseca.

10. Kada se obračunom visine naknade za Fond za novi obračunski period utvrdi da je visina naknade koju treba da uplati pojedini član sistema Registra u Fond veća od uplaćene naknade tog člana sistema Registra u Fond, član sistema Registra mora u roku od tri radna dana od dana prijema obavijesti Registra, uplatiti na račun Registra iz tačke 6.ovog uputstva dodatni iznos novčanih sredstava za Fond, odnosno osigurati novu bankarsku garanciju u iznosu obračunate dodatne uplate.

Ako se obračunom visine naknade za Fond za novi obračunski period utvrdi da je visina naknade koju treba da uplati pojedini član sistema Registra u Fond manja od uplaćene naknade tog člana sistema u Fond, Registar će u roku od tri radna dana od dana dostave obavijesti članu sistema Registra vratiti na račun člana sistema Registra, razliku uplaćenih sredstva u Fond, odnosno član sistema Registra može osigurati novu bankarsku garanciju u iznosu obračunate dodatne uplate.

11. Registar iz sredstava Fonda ispunjava obaveze članova sistema Registra u slučaju kada član sistema Registra po dospelosti ne izvrši plaćanje obaveze nastale iz zaključenih poslova s vrijednosnim papirima na berzi ili drugom uređenom tržištu.

U slučaju iz stava 1. ove tačke Registra će neizvršene obaveze člana sistema Registra izvršiti na teret Fonda prvo iz sredstava uplate člana sistema Registra u Fond koji nije ispunio dospelu obavezu prema Registru, a ako sredstva takvog člana sistema nisu dovoljna za ispunjavanje obaveze tog člana sistema, obaveze se ispunjavaju srazmjerno iz uplata ostalih članova sistema Registra u Fond.

12. Ako Registar iz sredstava Fonda ispunji obaveze člana sistema Registra iz poslova s vrijednosnim papirima u skladu sa ovim uputstvom, svi članovi sistema Registra dužni su na pismeni poziv Registra uplatiti u Fond iznos koji je Registar platio iz Fonda.

Visina uplate koju je obavezan pojedini član sistema Registra uplatiti u skladu sa ovom tačkom, određuje Registar srazmjerno iznosu osnovne i dodatne uplate člana sistema Registra.

Ako pojedini član sistema Registra ne uplati u Fond iznos u skladu sa ovom tačkom, Registar može tog člana isključiti iz članstva Registra.

O isključenju iz članstva sistema i prestanku obavljanja usluga iz prethodnog stava Registar prethodno obavještava sve članove sistema Registra, berzu, Komisiju za vrijednosne papire F BiH i Centralnu banku BiH.

13. Ako član sistema Registra po dospelosti ne ispunji novčane obaveze, nastale na osnovu poslova s vrijednosnim papirima zaključenim na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu vrijednosnih papira, Registar uplaćuje dospelu obavezu člana sistema Registra iz sredstava Fonda i istovremeno, u skladu sa Pravilima Registra, upisuje založno pravo na vrijednosnim papirima u vlasništvu člana sistema Registra koji nije izmirio dospelu obavezu i prodaje založene vrijednosne papire na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu, te podmiruje dospjele obaveze člana sistema Registra.

Član sistema Registra je u slučaju iz stava 1. ove tačke, dužan u Fond uplatiti pored novčane uplate po osnovu zaključenog posla i iznos novčane kazne u skladu sa Pravilima Registra.

Registar će člana sistema Registra, obavijestiti o izvršenim radnjama iz stava 1. ove tačke najkasnije do kraja radnog vremena istog radnog dana .

Registar će o neispunjavanju obaveza člana sistema Registra, odmah obavijestiti i berzu ili drugo uređeno javno tržište.

14. Ovo uputstvo stupa na snagu danom davanja saglasnosti Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine rješenjem broj : 04/3-19-60/13 od 04.04.2013. godine.

Stupanjem na snagu ovog uputstva prestaje da važi Uputstvo o postupku i načinu utvrđivanja visine naknade koju članovi sistema Registra uplaćuju u Fond sigurnosti za obavljanje poslova prebijanja i poravnanja, broj : 04-2-05-NO- XXVII - 4553 /09 od 16.09.2009.godine.

Broj: 04-1-NO- XVI-2283 /13
Sarajevo, 21.02.2013. godine

Predsjednik
Nadzornog odbora Registra

Edin Dizdar

METODOLOGIJA

obračuna visine naknade

članova sistema Registra u Fond sigurnosti

Fond sigurnosti formira se od uplata novčanih sredstava članova sistema obračuna i poravnanja, (u daljem tekstu : članovi sistema).

Visina uplate pojedinog člana sistema u Fond sigurnosti utvrđuje se u fiksnom iznosu od 5.000,00 KM (u daljem tekstu: fiksni iznos osnovne uplate) i na osnovu obima i vrijednosti obaveza iz zaključenih poslova na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu u prethodnom tromjesečju člana sistema Registra (u daljem tekstu: varijabilni iznos osnovne uplate) i po osnovu obima i vrijednosti obaveza iz zaključenih poslova na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu pojedinog člana sistema Registra u prethodnom mjesecu (u daljem tekstu: dodatna uplata).

1. OBRAČUN OSNOVE UPLATE U FOND SIGURNOSTI

1.1. DEFINICIJA

Osnovna uplata u Fond sigurnosti je novčani iznos svakog člana sistema, koji se sastoji od fiksnog iznosa osnovne uplate i varijabilnog iznosa osnovne uplate koji se obračunava prvi radni dan u mjesecu (prvi radni dan u januaru, aprilu, julu i oktobru), na osnovu podataka o obimu i vrijednosti obaveza iz zaključenih poslova na berzi ili drugom uređenom tržištu u prethodnom tromjesečju svakog člana sistema.

Neto dugovanje je razlika između zbira svih potraživanja nastalih iz poslova zaključenih na berzi ili drugom uređenom tržištu, u kojima se član sistema Registra pojavljuje na strani prodavca vrijednosnih papira i dugovanja gdje se član sistema pojavljuje na strani kupca vrijednosnih papira na određeni dan trgovanja.

1.2. POSTUPAK OBRAČUNA OSNOVNE UPLATE

Osnovna uplata se izračunava po formuli :

$$OU_{\check{c}} = F_i + 0,35 \times (S_{t\check{c}-1} \times P_{t\check{c}})$$

F_i – fiksni iznos jednak 5.000,00 KM

$S_{t\check{c}-1}$ – prosječna dnevna vrijednost neto dugovanja člana

$P_{t\check{c}}$ – koeficijent rizika člana

Ukupno neto dugovanje člana sistema je zbirni iznos neto dugovanja u prethodnom tromjesečju.

Prosječna dnevna vrijednost neto dugovanja člana sistema ($S_{t\check{c}-1}$) izračunava se kao količnik ukupnog dnevnog neto dugovanja člana sistema nakon isključenja maksimalnog

neto dugovanja člana sistema u obračunskom periodu (prethodno tromjesečje) i ukupnog broja dana trgovanja u obračunskom periodu.

Koeficijent rizika člana sistema izračunava se kao količnik broja dana trgovanja u obračunskom periodu (prethodno tromjesečje) u kojima je član sistema bio neto dužnik i ukupnog broja dana trgovanja u obračunskom periodu.

Osnovna uplata člana sistema ne može biti manja od fiksnog iznosa osnovne uplate.

2. OBRAČUN DODATNE UPLATE U FOND SIGURNOSTI

2.1. DEFINICIJA

Dodatna uplata u Fond sigurnosti je novčani iznos koji uplaćuje pojedini član sistema, a koju obračunava Registar mjesečno za svakog člana sistema posebno, prvi radni dan u tekućem mjesecu.

Dodatna uplata obračunava se na osnovu podataka o obimu i vrijednosti obaveza iz zaključenih poslova na berzi ili drugom uređenom tržištu i broja dana u kojima se taj član sistema imao neto dugovanje u prethodnom mjesecu.

Iznos dodatne uplate člana sistema može iznositi maksimalno 50% zbira osnovnih uplata svih članova sistema.

2.2. POSTUPAK OBRAČUNA DODATNE UPLATE U FOND SIGURNOSTI

Dodatna uplata u Fond sigurnosti za pojedinog člana sistema izračunava se po formuli:

$$DU = \frac{K * \sum_{i=1}^n ND_i}{BDND} + \sum_1^{B\check{C}} OU, \text{ do max. } 0,5 * \sum_1^{B\check{C}} OU \text{ gdje je}$$

DU – dodatna uplata u Fond sigurnosti za člana sistema

K - koeficijent neto dugovanja člana sistema za mjesec za koji se računa dodatna uplata

ND_i - iznos neto duga po danu trgovanja za člana sistema i za mjesec za koji se računa dodatna uplata nakon isključenja maksimalnog neto dugovanja člana sistema (predznak „-“)

BDND – ukupan broj dana trgovanja u posmatranom mjesecu

OU – osnovna uplata člana sistema u Fond sigurnosti

$B\check{C}$ – broj članova sistema

i – broj dana u kojem je zabilježeno neto dugovanje člana sistema.

Koeficijent neto dužničke pozicije za člana sistema, za mjesec za koji se računa dodatna uplata (K) je količnik između ukupnog broja dana u kojima se taj član sistema pojavljuje kao neto dužnik i ukupnog broja dana trgovanja u prethodnom mjesecu.

Ukoliko je vrijednost koja se dobije po prethodnoj formuli jednaka ili veća od nula, onda se dodatna uplata ne uplaćuje.

Ukoliko je vrijednost manja od nule, član sistema uplaćuje obračunatu dodatnu uplatu.